

Helsinki aloittavalla 1965

Suomen Invalidien Urheiluliitto ry:n perustamispäiväksi on kirkonkirjoihin tai paremmin yhdistysrekisteriin merkitty 22.1.1964. Uunituoreen liiton edustajana Göteborgiin Ruotsiin matkasi maisteri Eino Ruuska ensimmäiseen pohjoismaiseen vammaisurheilukonferenssiin, joka järjestettiin 25.-26.1.1964.

Matkaraportissaan Ruuska kertoo vilkkaista keskusteluista ja hyvästä ilmapiiristä ja toteaa, että ainoa päätös mikä tehtiin – oli perustaa pohjoismainen yhteiskomitea valmistelemaan mm. eri kilpailujen ja lajien sääntöjä ja urheilijoiden luokituksia. Varmaan Eikka myös istumalentiksestä skandinaaviskaa haasteli. *Tik tak – toinen on ruotsii, sano muuan torikauppias karjalast.*

Hiihto- ja talvimestarit

Heti seuraavan vuoden alkupuolella 20.-21.2.1965 Pajulahdessa järjestettiin Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liiton jokavuotiset hiihto- ja talvimestaruuskilpailut – nyt SIU ry:n toiminnan piirissä. Uutena kilpailumuotona kisoissa oli lentopallo, jota pelattiin ensimmäistä kertaa ja jota oli tarkoitus jatkaa vuosittain talviurheilupäivien yhteydessä.

Lentopallo-ottelut pelattiin lauantai-iltana – ja ne pelattiin istualtaan, jolloin niihin voivat osallistua nekin vammaiset, jotka muuten eivät voisi lentopalloa pelata. Istualtaan lentopalloa pelattaessa on verkko laskettu alemmaksi ja kenttä rajattu pienemmäksi kuin tavallisesti. Täytyy sanoa, että peliä seuraava yleisö ei näiden muutosten vuoksi menetä mitään, sillä pelit pitivät mielenkiintoa yllä alusta loppuun ja muodostuivat ajoittain niin vauhdikkaiksi, että yleisö innostui valtavasti huutoihin ja suosionosoituksiin (Invalidityö 3/1965).

Tulosluettelo kolmen parhaan osalta on säilynyt Urheiluliiton asiapapereissa, mutta ei pelien tuloksia eikä tietoa oliko mukana muita joukkueita. Kolmanneksi sijoittuneen Turku 1:sen nimi kuitenkin viittaisi siihen, että ainakin joukkue myös toist' puolt' jonne olisi ollut kisoissa mukana. Näin voitaneen juhlallisesti julistaa ensimmäisen SIU ry:n alaisen SM-istumalentopalloturnauksen voittaja: Turnauksen voittaja ja ensimmäinen istumalentopallon Suomen Mestari vuodelta 1965 oli..., (fanfaarit) Helsingin Invalidien Yhdistys ry. – myöhemmin HIY Helsingin istislattioita kiillottanut porukka.

Pajulahden 1. SM-kisojen 1965 tulokset:

1. Helsinki
2. Tampere
3. Turku 1

Kesämestarit

Kuusankoskella järjestettiin 28.-29.8.1965 ensimmäiset Suomen Invalidien Urheiluliiton valtakunnalliset kesäkisat ja mestaruuskilpailut. Kilpailujen keskuspaikkana oli Keskustan kansakoulu ja kilpailut pidettiin koulun kentällä. Ensimmäisen päivän kilpailulajit olivat ilmakivääriammunta, naisten ja miesten nuolenheitto ja lentopallo-ottelut, jotka käytiin eri yhdistysten välisenä pikasarjana ”häviöstä pois” systeemillä. Ottelut pelattiin *istuen ja matalaa verkkoa käyttäen. Sää suosi molempina päivinä otteluja niin tarkasti, että sunnuntaina sade alkoi heti viimeisen lajin jälkeen.*

Lentopallossa HIY Helsinki voitti Lahden joukkueen 2 – 0 (15 - 2, 15 -13) ja Rauman samoin 2 – 0 (15 - 2, 15 - 5). Lahti sijoittui näissä karkeloissa kakkoseksi voitollaan Raumasta. Muista joukkueista tai sijoituksista ei ole säilynyt kirjallista tietoa. Kuitenkin Helsinki näin varmisti kunnan ensimmäisestä istumalentopallon Suomen Mestaruudesta – voittaen varmuuden vuoksi sekä talvi- että kesämestaruuskisat.

Jäljempänä oleva nimilista ensimmäisistä mestareista löytyi Helsingin Invalidien toimistosta syksyllä 2009.

SIU ry:n kesämestaruuskisojen istumalentopallon tulokset Kuusankoskelta 1965:

1. Helsinki
2. Lahti
3. Rauma

Lentopallo oli tuon ajan kesäkisoissa yhtenä osalajina. Pisteet laskettiin tietyllä kaavalla kaikista lajeista yhteen ja näin saadut pistesummat määrittivät kesäkisojen lopputulokset. Kuusankoskella kisaili kaikkiaan 10 yhdistystä/seuraa sadan urheilijan voimin. Kolmen parhaan järjestys ja yhteispisteet olivat: 1. Lahti 157 pistettä, 2. Helsinki 140 pistettä ja 3. Rauma 91 pistettä. Parhaat yhdistykset olivat siis samat kuin lentopallossakin. Niin vaan lentopallo istualtaankin heti alkumetreistä määräsi tahdin.

Tamperelaiset Turuus

Tampereen Työväenmuseo Werstaan näyttelyvitriinistä löytyi talvella 2008-09 pergamenttikäärön muotoon pahville tekstailtu Turun Invalidien Yhdistys ry:n Tampereen Seudun Invalideille osoittama runonpötkä. Tampereen yhdistys on hienosti toimittanut materiaalia museoon - kunniotettavaa. 3.4.1965 todennäköisesti Turun ja Tampereen istumalentopalloporukat ovat kohdanneet Aurajoen rantamilla - seuraavin säkein:

Tampereen Seudun Invalidit ry istuvat lentopalloilijat

*Taistossa armoa pyydetty ei, ei annettu
oli areenalle henki reipas kannettu
kamppailu sekoitus leikin ja toden
lie pempussa tikkuja urhon monen
vaikk' on känsänä peppu, niin jokainen heppu
uusinnas' huippuun on valmennettu.*

*Huutosakit ol' mukana - totta - (jukoliste)
ne tunnelman kattoon monesti pisti
oli tulos mikä oli, ain' huumori yllä
halu jälleen koittaa on kaikilla kyllä
kiitos käynnistä vain ja uudelleen toiste
kallis on ystävyys ja - jokainen piste*

*Turussa huhtik. 3 p:nä 1965
Turun Invalidien Yhdistys ry*

Oli tulos mikä oli...., se ei ainakaan ole tiedossa. Hienoa kuitenkin, että yllä olevan kaltainen tervehdys lähes 50 vuoden takaa on tallella - ja tallentunut myös museon kokoelmiin Tampereelle.

Mestarit 1965

Miesten Suomen Mestarit – Helsingin Invalidien Yhdistys ry.:

Matti Rantanen, Pertti Mahlanen, Reino Jääskeläinen, Jouko Tuominen, Pentti Rytkönen ja Kalevi Kivenkorva

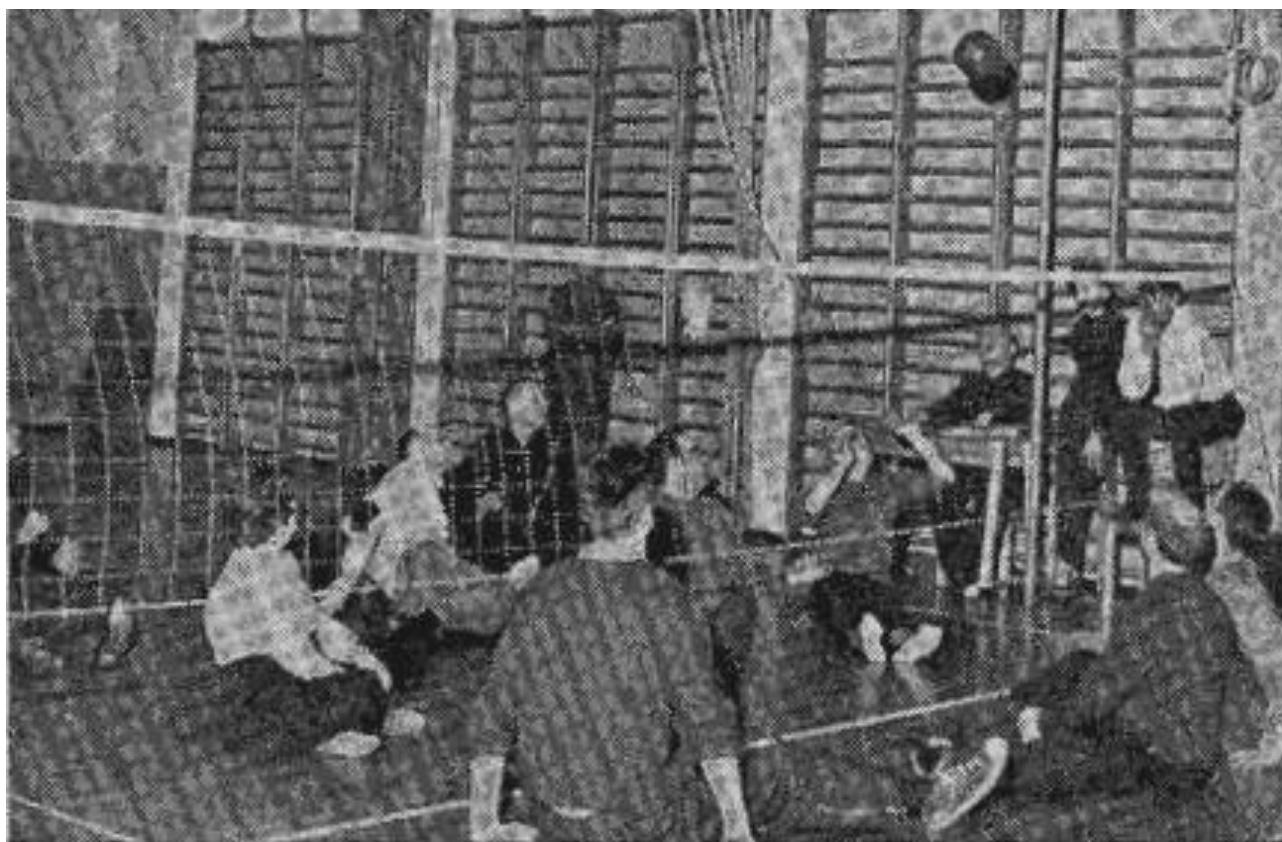
Kauden 1965 yhteenveto

Pajulahti Nastola 20.-21.2.1965 SIU ry:n 1. istumalentopalloilun SM-turnaus:

Miehet 1. Helsinki, 2. Tampere, 3. Turku 1

Kuusankoski 28.-29.8.1965 SIU ry:n kesämestaruuskisat:

Miehet 1. Helsinki, 2. Lahti, 2. Rauma

Invalidien Urheiluliiton talviurheilupäivillä Pajulahdessa pelattiin yhdistyksien välinen lentopallisarja. Pelit pelattiin istuen. Helsingin yhdistys selviytyi sarjan voittajaksi.

Kuva Helsingin yhdistyksen toimintakertomuksesta vuodelta 1965

Sääntöjä ja sopimuksia 1970 - 1971

1950-1960-lukujen taitteesta alkaen sota- ja siviili-invalidien järjestöillä oli mm. yhteisiä liikunta- ja lentopallopäiviä eri puolilla maata. Pelattiin sekä pysty- että istumalentopallo-otteluita. Varsin pitkään jatkui itäisessä Suomessa neljän kaupungin turnaus Lappeenrannan, Kuopion, Varkauden ja Mikkelin kesken. Turnaussäännöissä määrättiin mm., ettei joukkueiden pelaajien yhteinen ikäero saa olla 60 vuotta suurempi. Myös erityisiä vammamäärityksiä ja muita sääntösovelluksia pelaajille ja joukkueille oli sovittu.

Neljän kaupungin turnaus istuma- lentopallossa

Varkauden seudun Invalidit järjesti lauantaina 29.10. istumalentopalloturnauksen Kauppaoppilaitoksella.

Turnaukseen osallistuivat Etelä-Saimaan Invalidit, Kuopion Seudun Invalidit, Mikkelin Seudun Invalidit sekä kotijoukkue Varkauden Seudun Invalidit.

Ottelutulokset: Varkaus – Kuopio 0–2, Etelä-Saimaa – Mikkelä 2–0, Varkaus – Mikkelä 2–0, Etelä-Saimaa – Kuopio 2–0, Kuopio – Mikkelä 2–1, Etelä-Saimaa – Varkaus 2–0. Turnauksen ulkopuolella Etelä-Saimaan Sekajoukkue – Mikkelä 2–0. Kuopio – Etelä-Saimaan Sekajoukkue 2–1.

Loppusijoitus: 1) Etelä-Saimaan Invalidit 6 pistettä, 2) Kuopion Seudun Invalidit 4, 3) Varkauden Seudun Invalidit 2, 4) Mikkelin Seudun Invalidit 0.

Pelin säännöt kehittyivät pelaajien ja joukkueiden taitotason kasvaessa ja kansainvälisten yhteyksien tiivistyessä. Pitkälti hollantijohtoisesti ja määrätietoisesti lajia vietiin normaalin lentopallon sovelluksen suuntaan. Suomessa kuunneltiin herkin korvin kansainvälisiä suuntauksia. SIU:n vuosikokouksessa 1971 hyväksyttiin istumalentopallon säännöt, jotka myös painatettiin pienen (32 sivua) kirjasen muotoon.

Pelin tarkoitus säännöissä määriteltiin seuraavasti:

Lentopalloa pelaa kaksi kuusimiehistä joukkuetta pelialueella, jonka verkko jakaa kahteen – kummankin joukkueen miehittämään – kenttäpuoliskoon. Joukkueen tarkoituksena on toimittaa pallo lyömällä verkon yli, tavoitteena saada se koskettamaan vastustajan kenttää sekä estää vastustajaa tekemästä samoin. Peli suoritetaan istualtaan permannolta. Vammojen persoonallisten eroavaisuuksien johdosta edelliseen sallitaan poikkeuksia.

Ne pelaajat, jotka vammansa vuoksi eivät voi istua permannolla, voivat pelatessaan istua jalkojensa päällä tai käyttää pehmustavaa matalaa tyynyä tuomarin harkinnan mukaan

Pelikentän koko määritettiin säännöissä 5 x 10 metrin suuruiseksi suorakaiteen muotoiseksi tasaiseksi alueeksi, joka on vapaa esteistä. Myöhemmin kentän kooksi muutettiin kansainvälisesti käytössä ollut 9 x 5,18 metriä – verkon korkeuden säilyessä sekä miehillä että naisilla edelleen 120 sentissä.

Naiset matkaan mukaan

Vanhoista SIU:n periaatepäätöksistä poiketen SM-mitalit vissiin taas saatettiin jakaa myös kesäkisojen yhteydessä tai ainakin kesäturnaus pelattiin SM-säännöillä ja systeemeillä. Turnaus pelattiin Kuopiossa 16.8.1970. Tampere jatkoi voittokulkuaan ja A-sarjan viides oli talvikisoissa A-sarjapaikan itselleen pelannut, mutta nyt ranskalaisvisiitin tehnyt Lahti. Se putosi B-sarjaan jo ennen kevään 1971 SM-kisoja!

Vähän sekavan oloista, mutta kyllä se siitä jatkossa selvisi. Lahden tilalle nousi Turun kakkosjoukkue ennen B-sarjassa kakkoseksi päätyntä Etelä-Saimaata.

Kuopion kisoissa tai oikeastaan säilyneissä/löydetyissä tulostilastoissa esiintyvät naiset ensimmäisen kerran näissä kekkereissä pelaamassa. Naisten finaalissa Helsinki voitti Lahden 2 – 0. Kolmas oli Tampere ja neljäs Hyvinkää.

Ottelutulokset Kuopion miesten A-sarjasta:

Helsinki - Turku	0 – 2	Tampere - Vaasa	2 – 1
Turku - Tampere	0 – 2	Vaasa - Lahti	2 – 0
Lahti - Tampere	0 – 2	Helsinki - Vaasa	1 – 2
Lahti - Turku	1 – 2	Vaasa - Turku	2 – 1
Helsinki - Tampere	0 – 2	Lahti - Helsinki	1 – 2

Kuopion kesäkisojen 1970 lopputulokset:

Miehet

A-sarja

1. Tampere
2. Vaasa
3. Turku
4. Helsinki
5. Lahti

B-sarja

1. Turku II
2. ESI Lappeenranta
3. Tampere II
4. Hyvinkää
5. Helsinki II
6. Vaasa II

Naiset

1. Helsinki
2. Lahti
3. Tampere
4. Hyvinkää

Helsingin naiset vierailulla Lahden kesäkodin "lavalla" elokuussa 1970

Ensimmäiset viralliset maottelut

Tukholmassa 31.10.-1.11.1970 pelattiin kolmen maan turnaus – tulokset: 1. Ruotsi 6 pist., 2. Norja 4 pist., 3. Ruotsi II 2 pist. ja 4. Suomi 0 pist. Nimimerkki U.E.V. kirjoitti matkakertomuksessaan Invalidityössä, että *niin kauan kuin suomalaiset pelaavat eri säännöillä kuin norjalaiset ja ruotsalaiset, ei ole minkäänlaista toivoa sijoituksista – pelin laatu on niin erilaista*. Turnaus oli varmaankin ensimmäinen virallinen maajoukkueturnaus.

Samaisessa viikonvaihteessa järjestettiin Suomen Invalidien Urheiluliiton ohjaajakurssi Pajulahden Urheiluopistolla. Kurssille oli saapunut runsaasti osanottajia liiton eri yhdistyksistä. Kurssin johtajana toimi Eino Skyttä ja ohjaajana Hannele Ala-Harja. Painopiste kurssilla oli istumalentopallon tuomaritehtävien aakkosten opettelemisessä ja käytännön harjoittelussa. Hyvät kurssiolosuhteet ja hyvä yhteishenki olivat ominaisia tälle kurssille - kerrottiin asiasta julkaistussa lehtitiedotteessa.

Lahti - Tampere pikavuoro

Vuoden 1971 alkajaisiksi Lahden ja Tampereen invalidiyhdistykset ”iskivät yhteen” istumalennopallon merkeissä sunnuntaina 24.1. Lahdessa Telan voimistelusalissa. Miehistä hieman varamiehisenä matkassa ollut Tampere joutui lujille kovasti kehittyneen Lahden kanssa. Tampere voitti ensimmäisen erän 15-6 ja Lahti toisen samoin numeroin. Ratkaisuerää lahtelaiset johtivat jo 13-8, mutta lopussa Tampereen ”kultapojat” laittoivat ”isonremmin” päälle ja voittivat erän pistein 16-14. (Suomen Invalidi – Pikku-Kalle).

Naisten otteluissa Tampere otti kaksi ja Lahti yhden voiton keskinäisissä peleissä. Miesten turnaukseen osallistuivat molemmista yhdistyksistä myös kakkosjoukkueet.

Urheiluliiton talviurheilupäivät järjestettiin Hämeenlinnan yhdistyksen toimesta Hattulan Petäyksessä 13.-14.3.1971. Ohjelmassa ja tiedotteissa puhutaan edelleen mestaruuskilpailuista - myös lentopallon osalta. Miesten sarjaan ennako-osallistuivat Tampere, Vaasa ja Turku, mutta tuloksia ei ole tiedossa – toisin kuin naisten sarjassa: 1. Helsinki, 2. Tampere, 3. Lahti. Ehkä miehissä ei pelattu - ja ehkä ei myöskään mestaruuksista.

Vuodesta 1971 alkaa melkoinen Helsinki-Espoo pääkaupunkikavalkadi – mikäli löydettyjä tietolähteitä on uskominen. Kaikkiaan neljänä vuonna peräkkäin, vuosina 1971 – 1974 SM-kisat pelattiin Espoossa. Vuosien 1971-72 ja -74 kohdilla on järjestäjäksi mainittu Helsingin Invalidien Yhdistys – HIY, joka todennäköisesti vastasi myös vuoden 1973 isännyydestä.

Tampere nääs

Vuoden 1971 SM-kisat järjestettiin Espoon Otahallissa 8.-9.5.1971. Tampere nappasi kolmannen perättäisen Suomen Mestaruuden vaikka olikin erittäin tiukoilla yllättäjäksi katsottavan ja hopealle nousseen HIY Helsingin kanssa. B-sarjassa LSI Lahti palasi pöytätennismäisesti uudelleen A-sarjaan. Naisten ensimmäisen SM-arvon otti – vuoden 1965 miesten tapaan – Helsingin Invalidien Yhdistys.

Lentopallossa taso on kauttaaltaan noussut. Suoritetut pelit olivat teknisesti ainakin miesten A-sarjan osalta kaunista katseltavaa eikä niistä puuttunut jännitystä. Lentopallon ystävät saivat täyden tyydytyksen näkemästään ja luottamus pyllypallon tulevaisuuteen jäi elämään. A-sarjan voitto meni tyylikkäästi Manseen, vaikkakin hienoisesti yllätysjoukkueeksi osoittautunut Helsinki pitikin tamperelaisia keskinäisessä ottelussa piinassa pelin viimeiseen palloon saakka.

Naisten sarjassa käytiin niin dramaattinen taistelu voitosta kolmen joukkueen kesken, ettei voittajaa saatu selville ennen kuin erien suhdelukujen vertailun kautta. Laskutoimituksen jälkeen todettiin Helsingin 1-joukkueen vetäneen pisimmän korren Lahden sijoituessa toiseksi ennen Hyvinkään hyvin pelannutta joukkuetta. (IT 5-1971).

Espoon kisojen parhaaksi pelaajaksi valittiin LSI Lahden Liisa Solmari.

Espoon SM-kisojen 1971 lopputulokset:

A-sarja	B-sarja	Naiset
1. Tampere	1. Lahti	1. Helsinki
2. Helsinki	2. Helsinki II	2. Lahti
3. Vaasa	3. ESI Lappeenranta	3. Hyvinkää
4. Turku	4. Tampere II	4. Tampere
5. Turku II	5. Hyvinkää	5. Helsinki II

Solnasta mitalien makuun

Kohta SM-kisojen jälkeen Tampere osallistui Ruotsin Solna-kisoihin, jotka järjestettiin istumalentopallon osalta Göteborgissa vappuna. Osallistujia oli myös Norjasta. Kisamatkalla mukana ollut nimimerkki *Topi (Toivo Valkama)* kirjoitti aikakauslehti Suomen Invalidin seloituksessa seuraavaa:

Vanhan kaupungin hallilla (vapaasti suomennettuna) alkoivat pelit klo 11 sikäläistä aikaa. Avajaiset ensin ja sitten pelit. Eivät suinkaan hesalaiset pahastu, kun pyysimme järjestäjiä muuttamaan taululla komeilevan Helsingforsin Tammerforsiksi. Kahdessa lohossa pelattiin kolmella kentällä. Kummankin lohkon voittajan piti ensin otella kullasta, mutta emme osanneet pitää puoliamme ja niin oli loppuotteluissa neljä joukkuetta. Voitimme ensimmäisen lohkon.

Tampereen ottelutulokset alkulohkossa:

Tammerfors - IFAH	40 – 26
- Örebro	39 – 26
- Viljans IF	41 – 41
- Karlskrona	27 – 24

Finaaliin pääsivät Tampere ja IFAH sekä toisesta lohkosta Traneberg ja Nacka.

Tampereen ottelutulokset finaalisarjan peleistä:

Tammerfors - IFAH	38 – 20
- Nacka	29 – 37
- Traneberg	13 – 42

Tampereen Kesoilit nackailemassa Göteborgissa

Göteborgin turnauksen/Ruotsin mestaruuskisojen 1971 lopputulokset:

1. Traneberg
2. Nacka
3. TSI Tampere Tammerfors
4. IFAH

Kova turnaus. Seitsemästä ottelusta voitimme viisi, lopussa matkaväsymys kostautui. Kun ajattelemme, että vain kerran Skytän Eikan johdolla harjoittelimme - on annettava tunnustus pojillemme, että he näin Ruotsin säännöilläkin pärjäsivät. Onhan pronssi jo kovaa valuuttaa näissä kisoissa. Kun väsyneinä saavuimme maanantaina Tampereelle oli toisilla työhön menokin edessä. Sellaista se elämä on. Mutta hymyllään silti kun tavataan. Topi.

Tampereelta ruotsinmatkalla olivat: Pekka Hietamies, Risto Raukko, Lauri Salmijärvi, Pertti Leppänen, Eero Sorvali, Mikko Lahtinen, Antti Tyni ja Hannu Sallinen.

Nackalaiset vastavierailulla

Nackan I- ja II-joukkueet ottivat mittaa Helsingin, Tampereen ja Lahden joukkueista 29.-30.5.1971 Lahdessa järjestetyssä turnauksessa. Lentopallo-ottelut pelattiin lauantaina ammatikoulun palloiluhallissa.

Ottelutulokset:

Tampere	- Lahti	1 - 2	Nacka 1	- Tampere	2 - 0
Helsinki	- Lahti	1 - 2	Nacka 1	- Helsinki	2 - 0
Nacka 2	- Tampere	0 - 2	Nacka 1	- Nacka 2	2 - 0
Nacka 2	- Helsinki	2 - 1	Tampere	- Helsinki	0 - 2
Nacka 2	- Lahti	0 - 2	Nacka 1	- Lahti	2 - 0

Lahden turnauksen 1971 lopputulokset:

1. Nacka I 8 (8 - 0)
2. Lahti 6 (6 - 4)
3. Helsinki 2 (4 - 6)
4. Tampere 2 (3 - 6)
5. Nacka II 2 (2 - 7)

Mestarit 1970 ja 1971

Miesten Suomen Mestarit – TSI Tampere, Tampereen Seudun Invalidit:

Pekka Hietamies, Risto Raukko, Lauri Salmijärvi, Pertti Leppänen, Eero Sorvali, Mikko Lahtinen, Antti Tyni ja Hannu Sallinen.

Naisten Suomen Mestarit – HIY Helsinki, Helsingin Invalidien Yhdistys:

Irja Pärnänen, Terttu Hyttinen, Eila Kortelainen, Helvi Ruonakoski, Martta Kantanen, Asta Vehniä (C) ja Irja Luokkala.

Kauden 1970 - 1971 yhteenveto

Kuopio 16.8.1970 SM-turnaus/kesä:

Miehet

A-sarja 1. Tampere, 2. Vaasa, 3. Turku

B-sarja 1. Lahti, 2. Helsinki II, 3. ESI Lappeenranta

Naiset 1. Helsinki, 2. Lahti, 3. Tampere

Tukholma 31.10.-1.11.1970 Kolmen maan turnaus

Miehet 1. Ruotsi, 2. Norja, 3. Ruotsi II (Suomi 4.)

Espoo 8.-9.5.1971 SM-turnaus:

Miehet

A-sarja 1. Tampere, 2. Helsinki, 3. Vaasa

B-sarja 1. Turku II, 2. ESI Lappeenranta, 3. Tampere II

Naiset 1. Helsinki, 2. Lahti, 3. Hyvinkää

Göteborg 1.5.1971 Solna-kisat/Avoin Ruotsin Mestaruus:

Miehet 1. Traneberg, 2. Nacka, 3. Tampere